

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Ioannis || Slotani || Geffensis, Sacrae || Theologiae
Profes-||soris, De retinenda fide orthodo-||xa & catholica
aduersus hæ-||reses & sectas, & præci-||puè
Lutherana[m], Li-||bri nouem.||**

Slotan, Johann

Coloniae, 1560

VD16 S 6745

Liber Quartvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29875

DE VERBI DEI VIRT. 243

è cælo habens iram magnam, quia dum eos nequiores facit, maiorem ebullit iram in illis. Antea segnius eos possidebat, proiectus autem è cælo, descendit ad eos habens iram magnam, comparatione eius iræ quam prius habuit. Nam prius faciebat eos errare per ignorantiam, nunc autem facit eos blasphemare per inuidiam, & persequi per malitiam.

Hæc est ira magna, magna inuidia, magna malitia illis inspirata.

DE VERBI DEI VIRTUTE, & Ecclesiæ insuperabilipotencia.

LIBER QVARTVS.
CAPVT I.

Euocemus ad memoriam, quæ superius dicta sunt, quomodo videlicet diabolus quum vidisset paganorum errore se fuisse nudatum, & varia dæmonum machinamenta captata, to-

Lib. 3. ca. 1.

IOANN. SLOT. GEF.

ta, totam conuertit suæ malignitatis abundantiam, ad scripturarum veritatē corrumpendam, atque hoc modo cepit persequi Ecclesiā. Et hoc deinceps sanctus Ioannes in Apocalypsi sua prophetauit, dicens: Et postquam vidit dra-
co, quòd proiectus esset in terram, postquam proficiente Christiana fide, desertis ac destructis idolis, amisit vsurpata, quasi diuinæ culturæ gloriam, iam Romani fastigio imperij adorāte Christum, Christiano imperatore Constantino, in fronte sua signum gestante crucis Christi, persecutus est mulierē, quæ peperit masculum. Arrius siquidē presbyter magnus hæresiarches, sub nomine Christiano, in blasphemiam Christi filij Dei, procaciter nimis erupit, loquacitate inuoluerabili. Per Arrium ergo atque eius sequaces, persecutus est hanc mulierem. Et vide quid dicat, quæ non ait: Persequutus est masculum filium, sed persecutus est, inquit, mulierem, quæ peperit masculum. Non enim per os Arrij, cæterorumque huiusmodi hæreticorum doctrinam profundens
impiam,

Ecclesiam
diabolus
per Arriū
persequutus
est.

DE
impiam,
bet, vt n
Christian
confitens
tas tradi
aut fidei
contende
illam, vt
nas facer
te, & clam
tebat ex
quam flu
Misit ex
tanquam
serpens il
dinem flu
flumen et
rum, flum
ra, vera at
Ecclesia,
consueui
bens in se
cut dicit
ror mea f
gnatus. I

DE VERBI DEI VIRT. 244.

impiam, hoc apertè exigebat à quolibet, vt negaret Christum siue nomen Christianum, sed vt Christum quisquis confitens, aliam quam apostolica veritas tradiderat, reciperet confessionis aut fidei regulam, hoc intendens, imò contendens, persequebatur mulierem illam, vt Christi ecclesiam, suam sathanas faceret synagogã. Nimia loquacitate, & clamosa hoc agens cõtentiõe, mittebat ex ore suo serpens ille aquam tanquam flumen. Nota, quòd non dixit: Misit ex ore suo flumen, sed misit aquã tanquam flumen. Aquam denique quã serpens ille de ore suo mittit, similitudinem fluminis habere potest, sed verè flumen esse non potest. Nam flumen verum, flumen aquæ viuæ, sancta scriptura, vera atq; catholica doctrina est, quã Ecclesia, quæ est mulier ista mittere consuevit de fonte veritatis, quam habens in semetipsa hortus est domini, sicut dicit in Cãticis: Hortus cõclusus soror mea spõsa, hortus conclusus fons signatus. Itẽ in Euangelio: Qui credit in

Sanctæ
scripturæ
flumen ve-
rum eccle-
sia sola
profundis

Arrii do-
ctrina pu-
tata.

IOAN. SLOT. GEF.

me, sicut dicit scriptura, flumina de vē-
tre eius fluent aquę viuę. Serpens au-
tē de ore suo (quod erat Arrius) aquas
mortuas, aquas putidas, doctrinę ne-
quam emittebat, sed quia de scripturis
eisdem disputabat, & testimonia sibi v-
surpabat, quas recipit & habet mulier
ista, aquam suam flumen aquę viuę, flu-
men sanę doctrinę videri volebat. Vt
quid hoc? Vt eam, inquit, trahi faceret à
flumine. Vnde & quò illam trahi vole-
bat rapiente flumine? Nimirum à fide
in perfidiam, à veritate in mendacium,
à luce in tenebras, à vita in mortem, ab
altitudine in profundum, à cælo in in-
fernum. Sic enim & tam in diuersa i-
mò contraria trahuntur, quicunq; pro-
fluentem ex ore blasphemantium hære-
ticorum loquacitatem mirantes se-
quuntur.

CAPVT II.

ET adiuuit terra mulierem, & ape-
ruit os suum, & absorbuit flumē,
quod misit draco de ore suo. Tunc vti-
que quando illud famosissimum in Ni-
cæa Concilium, feruor Christiani prin-
cipis

DE V
cipis Co
afinis atq
episcopo
dum ven
adiuuit t
ne terra,
nientes v
tibus vir
re scient
citati, ad
tatis eccl
cōuētus
aperuit o
ad dispu
nia scrip
quod mi
nihilauit
ne nequ
diabolic
fluctum
hoc con
est: ita q
menicis
rores da
aperuit
modi f

DE VERBI DEI VIRT. 245

cipis Constantini excitavit, publicis
 asinis atque mulis, & curracibus equis,
 episcopos & qui cum eis erant, ad syno-
 dum venire præcipiens, tunc inquam,
 adiuvit terra mulierem, quia de tota pe-
 ne terra, de toto orbe terraque, conue-
 nientes viri illustres, ex omnibus gen-
 tibus viri religiosi, viri famosi, disputa-
 re scientes, omni elocutionis arte exer-
 citati, ad defendendam catholicæ veri-
 tatis ecclesiam confederunt illic terra, i. *Arrii dog*
 cœtus cōgregatus de vniuersa terra, *ma vbi de*
 aperuit os suum, scilicet ad loquendum *structum*
 ad disputandum, ad proferenda testimo *sic,*
 nia scripturarum, & absorbuit flumen,
 quod misit draco de ore suo, id est, ad
 nihilavit atq; damnavit, sectam doctri-
 nę nequam, quæ confessa fuerat spiritu
 diabolico. Illic namq; Arrij dogma de-
 structum est. Porro quemadmodum in
 hoc concilio, Arrij dogma destructum
 est: ita quoque in cæteris concilijs œcu-
 menicis, reliquorum hæreticorum er-
 rores damnati sunt, & sic terra semper
 aperuit os suum & absorbuit eiusce-
 modi flumina, euadente muliere, et
 i 3. duabus

IOANN. SLOT. GEF.
duabus alis volante, sicuti Ioannes præ
dixit.

CAPVT III.

Scriptura
sacra aq
uila compa
ratur.

Eccl 30.

Gen. 5.

ET datæ sunt, inquit, mulieri, alæ
duæ aquilæ magnæ, vt volaret in
desertum in locum suum, vbi alitur per
tempus & tempora, & dimidium tem
poris à facie serpentis. Magna illa aq
uila, sancta est scriptura, & huius duæ alæ,
duo sunt testamenta, quæ huic mulieri
data, id est, intelligibilia sunt facta, vt
habeat quo subleuet in cælum cor su
um, & non incidat flumen quod fluit
per terram, flumen diabolicum, flumē
hæreticæ loquacitatis laqueosum, & so
phisticis retibus plenum. Eiusmodi ha
bens alas, in desertū volat in locū suū,
id est, sectatur otium vt vacet illi, medi
tationi inseruire scripturarum, iuxta il
lud Sapientis: Scribe sapientiam in tem
pore otij, & qui minoratur actu, perci
piet eam. Qui minoratur actu, id est,
qui corporali exercitatione minus ex
ercetur, quemadmodū Iacob, qui sim
plex domi habitabat, non tantū agēs
quahtum Esau, qui vtpote venator
cor-

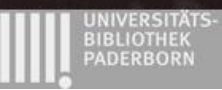
DE V
corporali
que Iaco
tem exer
dicum pr
(inquit) a
exercitat
tas aut ac
onem ha
turæ. Illu
illud dese
suum, & f
ercitium.
templati
cris, imò
tia filior
inquam,
non time
tempora
tribus ar
pore Ant
dum vex
hunc ter
pus, quo
clesia, pr
uit. Abs
tasma fl

DE VERBI DEI VIRTVT. 246

corporaliter exercebatur. Idcirco nanque Iacob sapientiam percepit, ille autem exercitio quo exercebatur, ad modicum profecit. Exerce autem te ipsum (inquit) ad pietatem. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est, pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ quæ nunc est & futuræ. Illuc ergo mulier hæc euolans in illud desertum, in illum talem locum suum, & sanctum otium ad pietatis exercitium, alitur, inquit, subauditur, contemplatione veritatis & lectionibus sacris, imò & corporalibus ex munificentiâ filiorum suorum stipendijs alitur inquam, à facie serpentis, id est, ita ut non timeat serpentem. Per tempus & tempora, & dimidium temporis, id est, tribus annis & dimidio, quanto tempore Antichristus persecutione sua mundum vexabit, atque idcirco rectè per hunc terminum, omne intelligitur tempus, quo persecutionem patitur Ecclesia, pro eo quòd in Christo piè viuit. Absorptum est itaq; flumen, siue phantasma fluminis serpentium, quando

2. Tim. 4.

es præ
ri, alæ
ret in
ur per
a tem-
aqui-
æ alæ,
mulieri
sta, vt
or su-
d fluit
flumē
, & so
di ha-
i suū,
medi-
xta il-
n tem
perci-
d est,
us ex-
i sim-
a agēs
nator
cor-

IOANN. SLOT. GEF.

concilium sanctum, concilium Nicæ-
num, nefarium Arrij dogma damnauit.

CAPVT IIII.

Arrii dog-
ma quō
repullula-
uerit,

Ll.4, trip.
histo. cap.
1:

POSTEAQUAM hæc terra, hoc modo
flumen absorbuit hæreticæ loqua-
citatatis, quid deinde gestum est? Iratus
est, inquit, draco in mulierem, & adie-
cit facere prælium cum reliquis de se-
mine eius, qui custodiunt mandata dei
& habent testimonium Iesu. Iratus est
draco in mulierem, quia videlicet iam
extincto Arrio, rursus per quendam
presbyterum, dogma illius pullulauit,
quemadmodum Ruffinus lib.10. Eccle-
siast. histo. cap. 12, refert. Et Socrates li.
4. Trip. histo. cap. 1. Et Nicephorus lib.
8. cap. 47. Per istum siquidem presby-
terum temporibus Constantini, Arrius
reuocatus fuerat. Erat enim hic presby-
ter Constantio quoq; gratus, eò quòd
paternum ei seruauerat testamentum,
ita vt vsque ad principem, palatijq; po-
tentes haberet accessum. Nam eo tem-
pore quo Constantinus imperator e-
rat moriturus, testamento filijs imperi-
um siue regnum distribuens tempora-
le(nul

DE V
le(nullu
ro à foro
commen
tum, præ
qui inter
& prius v
iste Con
stamento
dutiā. C
voluntat
cedenti b
Euangel
& aduer
re tempo
pabiles,
quæ scri
ctrina p
tes & eo
ergo At
cusans, i
perator
Episcop
Episcop
adimpe
sij, mul
lorum,

DE VERBI DEI VIR. 247

le(nullus em̄ eorū erat p̄sens) presbyte
 ro à sorore propria Constantia sibimet
 commendato, suum credidit testamen-
 tum, præcipiens illud Constantio dari
 qui inter alios videbatur esse vicinior,
 & prius venire posse credebatur. Hinc
 iste Constantio factus notus, tradito te-
 stamento, accepit ad eum ingrediēdi fi-
 duciam. Qui videns facilem Constantij
 voluntatem, & velut calamum ventis ac-
 cedentibus agitari, præsumpsit contra
 Evangelica dogmata bellum assumere,
 & aduersus Ecclesias, asperrimam erige-
 re tempestatem. Dicebat enim esse cul-
 pabiles, qui consubstāialitatis vocem,
 quæ scripta nō inueniretur, in fidei do-
 ctina posuissent, quòd inter sacerdo-
 tes & eos, discordiam generaret. Hinc
 ergo Athanasium & eius sectatores ac-
 cusans, infidias instruēbat. Huius coo-
 peratores erant Eusebius Nichomediæ
 Episcopus, & alij Arrianorum partium
 Episcopi. Isti namq; sæpius venientes
 ad imperatorem, reuersionem Athana-
 sij, multorum causam asseriebant esse ma-
 lorum, & non solūm Aegyptum, sed eti-

Constan-
 tij leuitas.

IOAN. SLOT. GEF.

am Palestinam & Phœnicem, vicinaſq;
gentes, eius gratia dicebant eſſe turba-
tas. Pròinde huiusmodi verbis leuiſſi-
mam obſidentes imperatoris intentio-
nem, ſuaſerunt, vt Athanaſium ab Ec-
cleſia rurfus expelleret. Eusebius nam-
q; in aula imperiali videbatur ita per-
ſpicuus, vt ſuos cõſectatores, faceret au-
guſtos ac proceres. Quam ob ré de do-
gmate rurfus priuatim & publicè diſpu-
tationes crebro proferebantur, & ſimul
iniuriæ, inimicitia, & plurima quæ ex
talibus ſolent ſæpius euenire.

Eusebi fa-
tus & arro-
gantia.
Lib. 4. tri-
hifto. ca. 1

CAPVT V.

SEquitur. Et adiecit draco, facere p-
ſium cum reliquis de ſemine eius,
qui cuſtodiant mandata Dei, & habent
teſtimonium Ieſu. Videlicet quia parũ
proficiebat ſolo flumine, quòd miſerat
de ore ſuo, quia trahere nõ poterat mu-
lierem illo doctrine ſuæ, profluuiò, bel-
lum exterius adiecit, gladium lingue
ſuæ, viſ hæretica crudeliter addidit. Et
primũ quidem catholici ſuis expelle-
bantur Eccleſijs, deinde tormentis eti-
am

DE
am com-
cis, ita vt
deficeren-
ciuitate
bus chara-
huiusmo-
peratoris
tes hæret-
tholicis, n-
cerant du-
tiles & ſa-
voluerit.
lib. quem
partita h-
quoque
perator,
iugis, qu-
ptionibu-
re ſecum
ſit, autor
tempori
cula ten-
gebat, n-
Arriani
hement-
contum

am communicare cogebantur hæreticis, ita ut plurimi plagarum immanitate deficerent, alij substantijs, alij humana ciuilitate priuabantur, alijs in frontibus characteres ponebantur, ut essent huiusmodi signo notati. Itaque de imperatoris Constantij leuitate præsumentes hæretici, bellum commouerunt catholicis, nec minora fecerunt, quam fecerant dudum persequentes tyranni gentiles & sacrilegi. Quæ si quis cognoscere voluerit, legat sanctum Athanasium in lib. quem de fuga sua scripsit lib. 5. Tripartitæ hystoriæ. cap. 3. & 31. Accesserat quoque in auxilium diaboli, Valens imperator, alloquio seductus hæreticæ coniugis, quæ primitus Arrianæ fallatiæ captiua irretita, virum quoque corruere secum, in blasphemiam foueam persuasit, autore seductiõis Eudoxio, qui tunc temporis Constantinopolitanæ gubernacula tenens ecclesiæ, nauim suam mergebat, non regebat. Hac fiducia freti Arriani amplius effrenati, vexabant vehementer Orthodoxos, cædentes, contumelijs agentes, carceribus re-

Valens imperator, auxiliator diaboli. Lib 7. Tripartitæ hyst. cap. 28

Eudoxius Constantinopolitanus Episcopus Arrianus.

clu-

IOAN. SLOT. GEF.

cludentes, damnificātes sepe pecunijs,
& omnia contra eos facientes importa-
biliter. Quod ita esse, liber vndecimus
Ecclesi. hist. cap. 3. 4. 5. testatur. Et liber
septimus histo. Trip. capite 29. 30. 31. 32.
33. 38. 39. 40. & liber octauus c. 2. 3. & 7.

CAPVT VI.

Gothi quō
Arriani ef-
festi.
lib. 8. Trip
hist. c. 13.

Nicepho-
rus lib 11.
cap. 48.
Athanari-
cus & Fri-
digernes
inter se pu-
gnant.

PER idem tempus, Gothi quoq; Ar-
riani effecti sunt, hac occasione.
Barbari namque trans Istrum constitu-
ti, qui vocantur Gothi, ciuile bellum
inter se, duabus partibus cōmouerūt,
perque seditionem inter se dissidentes
in duas discessere factiones, quarum al-
terius Athanaricus dux fuit, altera Fri-
digernes auspicia sequuta est. Et pu-
gna inter se commissa acri, Frigidernes
victus, auxiliares à Romanis copias per
legationem petijt. Imperator auxilium
ei ferre, quæ tum ibi erant, copias ius-
sit. Quibus fretus Frigidernes, prælio
rursus cum aduersarijs contendit, eos-
que victor profligauit. Vt autem is gra-
tiam Valēti referret, & pignore aliquo,
se illi modis omnibus syncerè fidū &
amicum fore confirmaret, eandem cū
Im-

DE
Imperato
re, atq; in
eo essent
quod sta
cum exe
mum tra
sam fuiss
fit sequu
lens, opi
rō solam
qui apud
is primu
ab eo di
in Syno
Constan
ne inter
cio esset
cum Ep
nantibu
stantino
dogmat
se ei ex
fecturo
in anim
tilitate
quod n

Imperatore de Deo opinionem suscipere, atque in eandem sententiam, qui sub eo essent barbaros adducere statuit. Id quod statim sicuti volebat, confecit. Nam cum exercitu suo vniuerso, ad Arrianismum transit. Atque hanc opinor causam fuisse, cur gens ea omnis Arrij fide sit sequuta, eandem ab initio, quam Valens, opinionem professa. Non hanc verò solam, sed Vlphilas quoque accessit, qui apud eos Episcopatum gessit. Nam is primum cum ecclesia catholica, nihil ab eo dissidens communicauit. Et quum in Synodo Constantinopolitana sub Constantio, nulla dum conuentione intercedente, cum Eudoxio & Acacio esset, nihilominus in communione cum Episcopis Nicæam fidem propugnantibus permansit, postea verò Constantinopoli versanti, quum Arriani de dogmate suo differerent, & legationem se ei ex sententia apud imperatorem confecturos esse, si idem cum ipsis sentire in animum induceret, pollicerentur, utilitate ea illectus aut etiam fortasse, quod melius esse, si ita de DEO opinaretur

Vlphilas
Gothorū
episcopus

IOANN. SLOT. GEF.

naretur, censeret, cum Arrianis communicauit, & gentem vniuersam ab Ecclesia vniuersali abduxit. Gothi nanque, quòd ipso autore atque duce, ad veriore[m] pietatem se contulissent, & illius beneficio, humaniore mansuetioreque viuendi instituto vterentur, facile admodum ei parebant, & quocunque ille duceret, sequebantur, nihil mali esse, ex animo persuasum habentes, quicquid ille vel diceret vel faceret, omnibusque id adeò æmulari volentibus, in commodum prorsus atque utilitatem, cessurum esse arbitrantur. Quin etiam ingens ille persæpe virtutis suæ ædiderat specimen multis fortiter pro Christiana doctrina prius toleratis periculis, quàm gens ea, quæ tota ex græca superstitione pendeat, ad Christianissimum est conuersa. Primus etiam ipsis literas inuenit, & sacras scripturas eis translatas proposuit. Atque equidem, quamobrem barbari plerique omnes Istrum accolentes. Arrij dogma sequerentur, causa & occasio hæc fuit.

Caput

DE V

PORRO
verum
pietatem
dum Albe
VVandal
sunt eccl
tyrum co
tiniani te
li sub G
deuastar
re Theo
dij filius
ni Aphri
per Gall
venissen
runt, inu
sit res in
tum & q
ne Arria
post qua
Aphrica
qui nul
pertine
dem Ar
fensor

Porro non solum gens Gothorum, **V**Vandali
 verum etiam **V**Vandali ad illam im **Arriani fa**
 pietatem declinauerunt, quemadmo **sti sunt,**
 dum Albertus Krantz in Saxonia sua &
VVandalia scribit. Qua ex re infinita
 sunt ecclesijs orta mala, multa milia mar
 tyrum coronata. Nam tempore Valen
 tiniani tertij, Imperatoris. 52. **V**Vanda **Gensericus**
 li sub Genserico eorum rege Aphricā **rex VVan**
 deuastarunt, vel ut alij scribunt, tempo **dalorum.**
 re Theodosij minoris, qui fuit Arch **V**Vandali
 dij filius, amissa est Carthago cum om **potiti sunt**
 ni Aphrica, quam **V**Vandali ceperunt, **Aphrica,**
 per Gallias & Hispanias mouetes, cum **annis cen**
 venissent ad mare Gaditanum, traiece **tū & quin**
 runt, inuitati à Bonifacio comite, & mā **que.**
 sit res in eorum manibus per annos cen **Honori**
 tum & quinque. Gensericus ergo religio **cus rex**
 ne Arrianus, malè habebat Catholicos, **V**Vandale **rum,**
 postquam regnasset annis 48. regnum
 Aphricæ, Honorico filio suo reliquit,
 qui nulla in re, quod ad religionem
 pertinet, patre melior fuit. Nam eius
 dem Arrianæ perfidiæ sectator, & de
 fensor fuit acerrimus, initium re
 gni

IOANN. SLO. GEF.

gni à crudelitate auspicatus. Nam quibus pater ob ætatem pepercit, episcopos catholicos egit in exilium, deinde Synodum euocauit, pōtiffices quadringētos, ex quibus quadraginta, qui subscribere noluerunt Arrianæ perfidiæ, misit in exilium, Ecclesias Catholicorum per Aphricam iussit claudi, plebē fidelem grauiter infectari, postquā superatis in concilio (vt ille dicebat) Catholicis, Arriani vicissent. Multos ergo Catholicos Episcopos, suis ecclesijs spoliari, in plebe verò linguā præciderat his qui Arrianam sectam verbis execratur. Lamentabile hoc in gentibus exteris, quòd fidē Christi ambiētes, doctores nacti sunt Arrianos, qua impietate semel inbibita, magnas Ecclesiæ & viris Catholicis diu calamitates intulerunt, diabolo in eis sæuiente, qui pridem in tyrānis, aduersus Christi fidem, digressantibus, tot milia sanctorum martyrum misit in cœlum. Nec minor erat numerus eorū, qui sub Arrianis, hoc est, Gothorum VVandalorumq; manibus, ad Christum peruenerunt, patiente omnium

Honorici
regis crudelitas in
catholicos

DE V
um rerum
agni mult
triumpho
mortalita
res, quòd
turæ debe
Deo facer
in sanctos
scatet ver
postquam
no præfu
Guntamu
eum anni
parentes,
tholicoru
Transimu
lius Hone
dem qua
rursus om
transform
corum, pe
fidelium,
cæ partis.
cti impie
antem se
cos, vt et

um rerum arbitro Deo, vt in sanguine
agni multi lauissent stolas suas, & cum
triumpho martyrij transfirent ad im-
mortalitatem, hac in re cæteris fœlicio-
res, quòd de morte, quàm vniuersi na-
turæ debemus, ipsi etiam sacrificium
Deo facerent. Hic ergo rex pro insigni
in sanctos impietate, à Deo percussus,
scatet vermibus, miserabiliter expirās,
postquam annos octo post patrem reg-
no præfuit VVandalorum in Aphrica.
Guntamundus filius eius, regnat post
eum annis octo, qui melior sensu quàm
parentes, impietatem declinauit, & Ca-
tholicorum partes tuebatur. Post hunc
Trasimundus, frater Guntamundi, fi-
lius Honorici, regnavit. Hic rex in ean-
dem qua patres eius lapsus perfidiam,
rursus omnia post fratrem in deterius
transformat, redit proscriptio Catholi-
corum, persecutio in omnem plebem
fidelium, clauduntur ecclesiæ Catholi-
cæ partis. Arriani insolescunt, regem na-
cti impietatis suæ defensorem. Tanto
antem seruore infectatus est Catholi-
cos, vt etiam post se disponere curaret,

Gunta mū
dus rex
VVanda-
lorum.

Trasimun-
dus rex
VVandalo-
rum.

IOAN. SLOT. GEF.

Hilderi-
cus, VVan-
dalorum
rex.

Gelisme-
rus VVan-
dalorum
rex.

ne inualescerent. Nam moriturus vocatum ad se filium, iuramento constrinxit, ne vnquam Catholicis fauorem impenderet, sed patrum suorum religionē (quam ille iustam & veram putaret) magnificè quòd in se didicisset, tueretur. Expleuit autem in regno annos. 26. & fato functus in ea impietate, emigravit, translatus corpore & spiritu ad patres suos. Hildericus filius eius, patri in regnum surrogatur, qui quamuis iuramentum morienti patri præstitisset, de persequendis Catholicis, meliore tamen mente, in malis promissis rescidit fidem, in turpi voto mutauit decretum. Catholicos & Episcopos, reuocabat ab exilio, Ecclesias dudum à patre claudi iussas, aperuit, & pacem reddidit Catholicis, post annos. 74, ex quo Gensericus proauus eius, turbare cœpisset Ecclesias. Sed non est passus hunc optimum regem diu regnare, insidiator regni Gelismerus, quem alij vocant Gildimerim. Oçto vix totis annis præerat Hildericus, cùm à Gelismero truncatus, perderetur, Sed iam regno parabat exitum,

DE
exitum,
ad sceptrum
quæsitam, p
regnandi
Aphrica.
Gildimer
potitur, f
Iustinian
teneret C
huc prem
doricum.
spiciens I
eius resta
cuperatio
dem in Pe
lisarium
nè procur
dere, eu
genio ac
mum, &
in prælij
cuperanc
Carthagi
deinde r
am cruc
sus) ca

exitum, regnator mundi Deus talem ad scepra permittens, qui à maioribus quaesita, per insolentiã pessundaret, qui regnandi finem VVandalis faceret in Aphrica. Gelimerus, aut vt alij scribũt Gildimerus, occisor Hilderici, regno potitur, fuitque in eo aliquamdiu, cum Iustinianus legum parens, imperium teneret Orientis, & Occidentale adhuc premerent Ostrogoti post Theodoricum. Is ergo imperator, circumspiciens Imperium misere laceratum, eius restaurationi, & perditorum recuperationi intendit, & primũ quidem in Persas conuersus, cum per Bellisarium ducem à se missum, rem bene procurasset, constituto ad illos scendere, eundem Bellisarium, virum ingenio acrem, & militaris rei peritissimum, & quod est omnium maximum, in prælijs scelicissimum, mittit ad recuperandam imperio Aphricam, qui Carthaginem per insidias caput, & deinde regem (qui ob nimiam suam crudelitatem cunctis erat inuisus) captum, misit Imperatori Iuliano.

Iustinianus imperator.

Bellisarius dux exercitus Iustiniani.

IOANN. SLOT. GEF.

Iustiniano, positisque præsijs, ad terram pro Imperatore gubernandam, præfecit idoneos præfides. Ita restituta est tertia pars orbis terrarum Imperio Romano, post annos quinque ac centum. Hic etiam Italiam reddidit, victis Gothis. Nam post Valentinianum tertium, qui fuit nouissimus in occidente imperator, vsque ad Carolum Magnum, fuerunt quidam qui purpuram sumebant, sed nemini fœliciter res cecidit, & ideo in imperatorum catalogo non ponuntur, bimestres aut trimestres imperatores. Omnium nouissimus Augustulus, qui sumptam purpuram proiecit, cum audiret Odoacrem regem, cum copijs in Italiam venisse, & priuatam agens vitam, nusquam se opposuit venienti.

Augustulus.

Gothi inuasērunt Italiam. Naclerus lib. 2. Chronographiæ suæ. Odoacer rex Gothorum.

CAPVT VIII.

INterim ergo quod in Occidente nõ erat imperator, Gothi inuasērūt Italiam, & multis annis in ea regnauerunt, quemadmodum Odoacer rex Gothorum, qui magno exercitu Italiam ingressus Orestem vicit & occidit, Ticinum

DE V
num expu
ferroque v
gressus to
est. Illum
Romæ & I
mis hono
runt, qui e
Italiam qu
sed postea
nem dedi
& in Italia
rex Ostro
liam ingre
rauit Odo
paratis cop
ronæ sub
sta, Theoc
buit, atqu
ricus inter
danæ cui
Mediolan
uennam se
expeditas
dendum C
xit. Cepit
ciuitates,

num expugnauit, urbem & agrum igne ferroque vastauit, & urbem Romam ingressus totius Italæ regnum adeptus est. Illum enim primo ingressu regem Romæ & Italię appellatū, Romani summis honoribus in Capitolium deduxerunt, qui etsi barbarus esset, Romam & Italiam quietissimè primo gubernauit sed postea infœlicem regno & vitæ finem dedit. Hic ergo tyrannus Romæ & in Italia 14. regnauit annis. Siquidem rex Ostrogothorum Theodoricus, Italiam ingressus commisso prælio superauit Odoacrem. Sed ecce Odoacer re-

Theodori
cus rex O.
strogotho-
rum.

paratis copijs in campos processit Verona subiectis, & copia pugnandi facta, Theodoricum lacepsiuit, & succubuit, atque etiam fugatus est: Theodoricus interim, omnibus Italiæ transpadanæ ciuitatibus, oppidisque potitus, Mediolani constitit, Odoacer verò Rauennam se contulit. Theodoricus verò expeditas armatorum copias ad obsidendum Odoacrem Rauennam perduxit. Cepit autem ilico omnes prouincię ciuitates, præter Ariminū & Cæsenam.

k 3 Odo-

IOANN. SLOTT. GEF.

Odoacrem verò in Rauenna per triennium obsedit. Verùm postea Odoacer deditioem fecit pactis interpositis, vt Theodoricus simul & Odoacer, socij dominationis essent. Verùm hac regni societas, non diuturna permanfit. Cùm enim occultas inter se suspitiones haberent, speraretq; Odoacer, saltè aliquam particulam sibi in Italia, suisq; Herulis attribui possidendã, misit Theodoricus, qui illum & filium adolescentem primoresq; gentis interficerent, Herulorum plebem conseruans. Breui deinde omni Italia & Roma Theodoricus, summo senatus, & populi Romani applausu, est potitus. Huius temporibus Iustinus imperator princeps catholicus & deuotissimus, non solum eos quos Anastasius imperator sed hæreticus Euthicianus, in exilium miserat, reuocauit ab exilio, sed etiam ordinauit, Ecclesias quas tenebant Arriani in Oriente, eis auferri, & Catholicis episcopis dari. Omnes enim hæreses exterminare contendens, deiecit sedibus suis Episcopos Arrianos. tulit eam re gra

Iustinus
imperator
Episcopos
Arriano-
rum deie-
cit sedibus
suis.

uiter

DE V
uiter The
anorũ in
nator: Vr
ratori, ni
omnem i
tis imper
ne graui
Romanis
mum, A
les, ac Th
natores p
tollere co
ceret, i
Constan
Iustinum
lius conc
tem eis a
legationi
Arriano
que resti
rent, con
atque vrb
cendijs v
flectere I
peratore
uersi, su

DE VERBI DEI VIRT. 254

uiter Theodoricus rex Italiae, labe Arri
 anorū inquinatus, & sectæ illius ppug- Theodori
 ci regis cal
 liditas &
 crudelitas
 nator: Vnde per legatos minatur Impe-
 ratori, nisi restituat Arrianos, Italiam se
 omnem igne & gladio perditurum. Mi-
 tis imperator dissimulauit tēporaliter,
 ne grauius malum immineat, rogatus à
 Romanis. Nam Ioannem pontificē sum-
 mum, Agapetum & Patritium consu-
 les, ac Theodorum & Importunum se-
 natores præstantissimos viros, è Roma
 tollere constituit, idque vt sine nota fa-
 ceret, ipsos legationis nomine misit
 Constantinopolim ad Imperatorem
 Iustinum, vtque eam simulationem me-
 lius concinnaret, Episcopum Rauenna-
 tem eis adiunxit. Fuit autem summa
 legationis, vt agerent cum Iustino de
 Arrianorum episcoporum sacerdotum
 que restitutione, & nisi hoc impetra-
 rent, comminatus est omnem Italiam
 atque vrbem Romanam, cædibus ac in-
 cendijs vastaturum. Verum cum legati
 flectere Iustinum christianissimum Im-
 peratorem non possent, ad lachrymas
 versi, suppliciter petunt, vt perituræ
 Italiae,

IOANN. SLOT. GEF.

Italiae, vna cū Catholicis omnibus subueniat. Hinc magna vtrinque dicentium & audientium commiseratio est suborta, hinc fidei causa, si Arriani tolerarentur, inde urbis & Italiae desolatio. Vicit tandem grauisimorum (in quibus sanctus timor erat) virorum sententia, postponendam, pro tempore fidei causam, & urbis Italiaeque consulendum salutem, ita piū principem perpulere, vt Arrianos restitueret, atque eos viuere suis legibus atque institutis sineret. Verū honores effusius impensū à Iustini pontifici ac legatis Romanis, adduxerunt Theodoricum in maiorem suspicionem, vnde & pontificem in carcerem cōiecit, parumque abfuit quin eum statim occidisset, adeo in hominem eraserat, & fide ac moribus cum Iustino sentientem. Perijt tamē sanctissimus homo in carcere, pedore, siti, & inedia. Pari modo Romanos legatos, cruciatos in carcere, fame peremit. Boethium verò & Symmachum, in Papiā (vbi per aliquod exulauerant tempora) pariter iugulari iussit. Quam eius sauitiā, ira, diuina grauiori mul-

Ioānis pō,
tificis ma-
ximi mors

Boethii
mors,

DE V
multauit
cessorem
um annum
Regnavit
lasunta. V
ciplinatus
uo quo re
functus es
se à Goth
ipsa, Theo
se vocavit
dictis, pri
mē, regni
Theodatu
no manum
illi primò
ta, mox su
in insulan
cidi que p
agerrimē
lique om
à rege det
us Theoc
tum imm
nus Impe
sumpta c

multavit pœna. Vnde mortuus suc-
 cessorem reliquit Atalaricū filium su- Atalaricus
 um annum agentem ætatis suæ octauū. rex Gotho-
 Regnavit hic in Italia cum matre Ama- rum,
 lasunta. Veruntamen Atalaricus indis- Amalafun-
 ciplinatus & secta Arrianus erat, & octa- ta regina
 uo quo regnum assumpserat anno, de- Gothorū,
 functus est. Tunc Amalafunta, videns
 se à Gothis spretam, secum deliberans
 ipsa, Theodatum sibi consobrinum ad Theoda-
 se vocavit, & multis in eam sententiam tus rex Go-
 dictis, prius iniurium, recōciliatum ta- thorum,
 mē, regni consortem declaravit. Sed cū
 Theodatus rapinis pro sui ingenij vi-
 tio manum apposuisset, dissuasissetque
 illi primò, & post obstitisset Amalafun-
 ta, mox summa ingratitudine vsus eam
 in insulam Vulfinensum relegavit, oc-
 cidi que permisit, Tulerunt eam mortē
 ægerrimè Ostrogothi, sed & Rom. Ita-
 lique omnes, vt si aliquem inuenissent,
 à rege defecissent. Propter quod anxi-
 us Theodatus, existimare cepit, quan-
 tum immineret periculum, si Iustinia-
 nus Imperator, qui Iustino successerat,
 sumpta occasione necis Amalafuntæ,
 k 5 (cuius

IOANN. SLO. GEF.

Agapetus
pontifex.

(cuius virtutem dilexerat) Italiam in-
uaderet. Itaque placaturus imperatorē,
literas & legatos, videlicet vnā cum A-
gapeto pontifice Romanos senatores,
mittit. Cū verò mandata Theodati
de pace pontifex exposuisset, ita adulā-
ter & simulatè Imperator respondit, vt
posthac nimis sibi securus rex Theoda-
tus, multa sit ausus ad ruinā sui status.
Iustinianus autem tempus idoneum
ratus Italiæ liberandæ, mentem & cogi-
tationem ad hoc conuertit. Inuitabat
& eum prosperitas imperij, quòd pau-
lò antè per Belisarium ducem, Vuan-
dalis Aphricam abstulerat, nec ferendum
iam sibi videbatur, vt contra decus im-
perij Romani, Italiam occupari à barba-
ris pateretur. Belisarium ergo in Italiā
trafmisit cum ingenti exercitu, & pri-
mò quidem Siciliae vrbes faciliè per de-
ditionem cœpit, mirabili victoriæ cur-
su, populis vrbes oppidaque certatim
Romano imperatori, cuius desiderio iā
pridem tenebantur, vltro offerētibus,
Deinde Belisarius Regium & circum-
iacentia oppida recepit per deditiōē,
Nea-

Iustinia
nus per Be
lisarium
Italiam in
vadit.

DE VI
Neapolin
alium reg
gim nomi
regis inter
ercitu Rom
nitque vt
portam in
præsidio i
locati, Fla
ciuitates &
cœpit, non
que partis
tamdiu p
rij virtutē
lia ad imp
multis pra
cū Gotho
larius cur
ad Iustini
nouū reg
qui poste
sui corpo
fectus illi
rex creat
sus. Duob
interfect

Neapolim expugnauit. Interim Gothi alium regem sibi & Italicis creant, Vitigim nomine, & Theodatum, iussu noui regis interficiunt. Belisarius reparato exercitu Romam tendit, & receptus est, euenitque ut qua die Belisarius Asinariam portam intraret, eadem Gothi, qui in praesidio ibi fuerant a Vitige rege collocati, Flamineam sint ingressi. Deinde ciuitates & oppida in circuitu plurima cepit, non sine Vitigis pugna, ac vtriusque partis caede maxima. Quid multis? tamdiu pugnatum est, donec per Belisarii virtutem, primo Aphrica, deinde Italia ad imperium reuocata est. Sed certe multis praelijs id factum est, quae habuit cum Gothorum regibus. Nam cum Belisarius cum Vitige Constantinopolim ad Iustinianum fuisset profectus, Gothi nouum regem creant Ildoualum nomine, qui postea a Buillo, vno ex custodibus sui corporis, in conuiuio occisus est. Successus illi Araricus, qui quinto postquam rex creatus fuerat mense, ipse etiam occisus. Duobus his regibus intra biennium interfectis, ad Totilam, qui & Baduilla,

magno

Vitigis
rex Gotho-
rum.

Ildouadus
rex Gotho-
rum.

Araricus
rex Gotho-
rum.

IOANN. SLOT. GEF.

Totilas
rex Gotho-
rum,
Teias rex
Gothoru.

Narſes
dux exer-
citus Iu-
ſtiniiani.

Gothi Ita-
lia exce-
dunt, & Hi-
ſpaniam
petunt,

magno Gothorum conſenſu, regnum peruenit. Qui anno regni ſui decimo interficitur, & Teias omnium iudicio, rex Gothorum eligitur. Hic pugnans cum Narſete (quem Iuſtinianus Italico bello præfecerat ducem) telo interijt. Quo mortuo Gothi oratoribus ad Narſetem miſſis, velle ſe ex Italia excedere obtulerunt, ſi incolumes abire, ſuaque aſportare permittantur. Narſes concilio habito, Gothiſ permittere decreuit liberum reſeſſum cū ſuis bonis. Tuncque belli Gothici verus finis fuit, decimo & octauo anno poſtquam fuerat inchoatum. Ita Narſes vniuerſam Italiam, cum Romana ciuitate ad Reipublicæ iura reduxit.

CAPVT IX.

Poſtquam autem Gothi Italia abeunt, Narſes eam poſſidebat in pace annis 17. omnia in meliora reformas. Per id tempus Viſigothi in Hiſpanijs manſerunt, & in longa pacis quiete, ipſiſ Alani coaluerunt, vt illius gentis nomen ſenſim confuderint, ac noſtra ætate permanet gens nomine compoſito, vt qui

DE
vt qui
corrup
feſto,
in om
Italiam
dibus
decimo
tam eſſ
rò ing
occup
lani. A
Aphric
nabant
niſ ſup
xilla ſi
in reg
liã reg
initior
gioner
xiliant
mum
tentia
gnalle
xiario
doricu
Theo

EF.

, regnum
ui decimo
n iudicio,
pugnans
nus Itali-
elo interi-
oribus ad
talia exce-
nes abire,
ur. Narfes
mittere de-
uis bonis.
s finis fu-
stquam fu-
vniuersam
ce ad Rei-

i Italia ab-
debat in pa-
reformas-
Hispanijs
quiete, ip-
gentis no-
ostrea eta-
omposito,
vt qui

DE VERBI DEI VIRTU. 257

vt qui Gothi & Alani dicebantur, nūc
corrupto nomine Cathelani, gens pro-
fectò, quæ ferociæ illius, generiq; suo
in omnibus respondeat. Gothi igitur
Italiam relinquentes, Hispaniam suis se-
dibus occupauerunt quam ab Hispano
decimo Hispanorum rege, nuncupa-
tam esse tradunt. Ante Gothorum ve-
rò ingressum tres nationes Hispanias
occupabant, Sueui, Vuandali, atque A-
lani. Abeuntibus autem Vuandalis in
Aphricam, Sueui Galitiam soli guber-
nabant sub Emerico eorū rege q̄ 33. an-
nis super eos regnavit. Successit illi Ri-
xilla fili⁹, huic Rixarius filius succedit
in regno Sueuorū. Hic habuit vxorē fi-
liā regis Gothorū Theodorici, qui in
initio regni sui p̄dañ Vascōes, deinde re-
gionem quæ est vbi Cæsar augusta au-
xiliantibus Gothis vastat. Iste ad vlti-
mum dum Gothi Hispaniam cum po-
tentia ingrediuntur, occiditur, dum re-
gnasset annis nouem. De hoc tamen Ri-
xario alibi legitur, quod vltro Theo-
doricum cognatum prouocauit, & cum
Theodoricus victoriam obtinisset as-
sum.

Cathelani
vnde dicti

Sueuorū
regnum in
spania

IOAN. SLOT. GEF.

sumpto Rixario, permittit vt Sueui de genere suo principem constituerent. Vnde elegerunt in regulum Romismundum. Masdrugo ei succedit, & regnavit annis duobus, quem Armisvundus subsequitur, post illum regnum suscepit Theodomirus, post hunc Mirus. In quo deletum est regnum Sueuorum, & translatum in Gothos. Gothi autem de secta Arriana, vsque ad tempora sancti Leandri Episcopi Hispalensis fuerunt. Is nempe primus eos, ad unitatem fidei orthodoxæ reduxit. Nā Gothi ab illo tempore quo Hispaniam intrauerunt, in illa perfidia permanserunt, donec Recaredus, aliàs Ricardus succederet, qui per Leandrum Episcopum Hispalensem in fide instructus errores prædecessorum suorum minime secutus est. Non enim solum in se bonus fuit, sed & totum populum Gothicum, ab hæresi Arriana, ad veritatem reduxit Catholicæ fidei. Factum est hoc præsidente Romæ pontifice Maximo Benedicto eius nominis primo circa annum Domini 577. aut circiter impe-

Sanctus
Leander
Episcopus
Hispalensis
conuertit Gothorum regem
& gentem

DI
imper
rio ei
59. H
mus, v
lector
dis & c
aduers
tholicæ
propu
tuerit,
ritati c
co in m
cum re
diunt r
moniu
sunt in
firmati
stimon
sumus
bello p
fortes,
Arrian
iam qu
cessa ve
num n
& licet

DE VERBI DEI VIRT. 258

imperante apud Cōstantinopolim Tibe-
rio eius nominis secundo, imperatore
59. Hæc idcirco fusius prosequuti su-
mus, vt intelligas ac cognoscas candide
lector per quos & quales & quibus mo-
dis & quanto tempore hæresis Arriana
aduersus verbum Dei & sanctam Ca-
tholicã ecclesiã defensa ac q̄ acriter sit
propugnata, & tamen præualere nõ po-
tuerit, quin tandem euanesceret, & ve-
ritati cederet. Et quomodo iratus dra-
co in mulierem, adiecit facere prælium
cum reliquis de semine eius, qui custo-
diunt mandatum Dei, & habent testi-
monium Iesu, qui videlicet vigilantes
sunt in operibus bonis, & sancto con-
firmati spiritu. Ipse namq; spiritus, te-
stimoniũ reddit spiritui nostro, quòd
sumus filij Dei. Isti ergo tã flumine, q̄
bello persecutionis circũuenti, dicebãt
fortes, dicebãt insuperabiles cuicunq;
Arrianæ impietatis defensori: Quiesce,
iam quiesce, his nos terrere sermonib.
cessa verba vana proferre, nos neq; no-
num neque recentem colimus Deum:
& licet inaniter furas, teque concuti-
as, sicut

Apo. 12.

Rom. 8.

IOANN. SLOT. GEF
as, sicut vehemens ventus, in dogmati-
bus pietatis, vsque ad mortem consisti-
mus, non impotentem, non insipientē,
nō sine veritate aliquando fatentes De-
um non aliquando quidem exi-
stentem, sicut impietas Arrij
tēporalem prædicat fi-
lium, & his si-
milia.

DE VERBI DEI VIRTU-
te, & Ecclesiæ insupera-
bili potentia.

LIBER QVINTVS.
CAPVT I.

Psal. 28.

Voniam itaque Eccle-
sia Christi, virtute di-
uinitus cōfirmata per
verbum Dei omnia ista
persecutionum genera
superavit, ac per patie-
tiam euicit, non immeritō dicit cū pro-
pheta: Sæpe expugnauerunt me à iuue-
tute

DE
tute mea
Supra
catores,
snam. V
proprie
gnare co
pugna
pugna
insultun
diabolo
meum fa
longaue
cauerun
per gra
que affl
fuerūt m
iustoru
cant qua
figunt,
sunt por

Sæpe
Suent
incept
secution